

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára	7 kr.

Megjelenik a „Kelet” minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői szállás:

75 4-ik száma, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adának vissza.Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

OLVASÓINKHOZ.

Jubileumot ülünk, a bekövetkező 1880-ik évben a „Kelet” fenállásának tíz éves örömmünnepét. Tíz év a gründolások és bukások mai korszakában szép és nagy idő, s mindenek felett biztos próbaköve az állandóságra számító és életrevaló vállalkozásoknak. A becsületesen végzett munka nyomán járó nyugodt önérzéssel tekintünk vissza a lefolyt évekre; különböző új lapok tűntek fel és buktak el ezen idő alatt mellőlünk — és mi mindig helytt állottunk; új és régi politikai irányzatok vivtak harczot, alakultak át, — a mi politikai irányunk és meggyőződésünk mindig a régi maradt: az 1867-iki kiegyezési alapon, melynek védelmezésével jelent meg a lap első száma, ma már az egész nemzet zöme áll. Mi nem kergettünk olvasóink mulattatására politikai délibábokat, nem igyekeztünk elérhetetlen vágyakkal izgatni a nemzet Királyhágón ineni részét, hanem felfogtuk az életet a maga rideg egyszerűségében, a felmerülő terveket kivihetőségük szerint; nem csaptunk hamar fellobbanó s hirtelen alvó zajt, ha a hazában baj adta elő magát, hanem komoly munkával, ernyedetlen kitartással igyekeztünk hazarészünk speciális érdekeinek megoldására birni a kormányt s különösen anyagi előhaladásunk érdekében tevékenységre buzdítani a társadalmat. Nyugodtan mutathatunk egész sorára az elért eredményeknek, s reményre jogosító kezdeményeknek, a melyek kormánynál s a társadalomban nagy részt a lapok fellépése folytán nyertek életet.

A lefolyt évek sora nem hogy lankasztólag hatott volna reánk, hanem olvasóink buzdító pártfogása új erőt kölcsönzött, hogy most már új éven kezdve lapunkat eddigi terjedelmében egészen új nyomdában, egészen új betűkkel csinosabban és pontosabban állithassuk ki.

Politikai meggyőződésünket lapunk hasábjairól olvasóink már ösmerik, pártoljuk a kormányt, míg a hazajaváramunkálkodik, de a kormánypártiságot nem keressük minden felülről jövő intézkedés vak helyeslésében s hazarészünk speciális érdekeit bármiféle párttal és kormánnyal szemben férfiasan képviseljük és védelmezzük.

Apró clique-ek szolgájává a „Kelet” sohasem szegődött, kicsinyes személyes érdekek eszközévé nem aljasult s azt ezután sem teendi.

A midőn tehát a közeledő 1880-ik évre olvasóink eddigi pártfogását kérjük ki, önbizalommal és lelkesedéssel tekintünk jövő hivatásunk teljesítésé elé és szép számu munkatársaink élén reméljük, hogy a „Kelet”-ben, mint legnagyobb és legterjedtebb vidéki lapban az eddiginél is változatosabb és tartalmasabb olvasmányt nyújthatunk, s olvasóink támogatása mellett eredménynyel, becsülettel szolgálhatjuk hazánk és nemzetünk szent ügyét.

A „KELET” előfizetési ára:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Előfizetések legczélszerűbben postautalvánnyal ezután a „Kelet” nyomdájába, főter 4. sz. küldendők.

A „Kelet” szerkesztősége és kiadóhivatala.

KÜLFÖLD.

Suvaloff gróf berlini látogatása a czár különös kívánságára történt, a tőre fontos missziót bizott. E misszió a következőkre terjed ki: Az orosz-német határszabályozása különös tekintettel a Niemen folyó szabályozására, egyetértés létesítése Németország és Oroszország között, úgy a nyugati, mint a keleti kérdésekre nézve s végtére az orosz politika álláspontjának megmagyarázása Közép-Ázsiára vonatkozólag. A mi Suvaloff missziójának első részét illeti, a szent-pétervári kabinet hajlandó Németország jogos kívánságait teljesíteni. A keletre nézve Oroszország hirtelint acceptálja az Európa által teremtetett jogi rendet minden tekintet nélkül, de kénytelen az orosz kormány már most felhívni a figyelmet a bulgáriai és keletruméliai siralmas állapotokra. Oroszország a „N. W. Tagblatt” szerint szintén akar Németország al és Ausztria-Magyarországgal együttműködni s törekvése csak az, hogy az egyetértő eljárásra nézve alap teremessék. A mi a közép-ázsiai kérdést illeti, a czár hajlandó lenni elfogadni az Anglia által Afganisztánban teremtetett helyzetet, feltéve, hogy a szent-jamesi kabinet megadja Oroszországnak azon koncessziókat, melyek alkalmasak arra, hogy a két nagy birodalom közt Közép-Ázsiában az egyensúlyt helyreállítsák.

Az angolokat komoly veszedelem fenyegeti Afganisztánban. Az afghanok közvetlenül Kabul előtt állanak. Iranszámban Beaconsfield lord visszavonulott fúj s a perbe fogott „felségárulók” ellen a további eljárást megszünteti; úgy is tudja, hogy az esküdszék felföntén őket. — Az ir kérdésk Beaconsfieldnek Achilles-sarka, első kabinetjét 1868-ban az irak oppozíciója buktatta meg, második miniszteriumát is e veszély fenyegeti.

Franciaország több városában a szepőlőten fogantatási dogma kihirdetésének 21-ik évfordulóját processziókkal, egyházi pompával, s néhol nyilvános kivégzéssel is megünnepezték.

Románia függetlenségét a Standard értesülése szerint a német kormány legközelebb el fogja ismerni. A francia külügyér akkor tehát az egyedüli lesz, ki az elismerést megadni vonakodik.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a ruméliai európai bizottság csak a jövő tavasszal üli ismét egybe, hogy a berlini szerződés XXIII. cikkelyében foglalt ügyeket rendezze. Epirus egy részében inség uralkodik.

Szilágymegyei petroleum és földviaszk.

Magyarország északkeleti részén, Szilágymegyében, a Szamos folyam mentén, nagyobb részben bükkerdővel borított magas hegyek által segélyezett völgyben, ember emlékezeté óta, mindig a mostanihoz hasonló földolaj szivárog ki.

A föld területére a kiszivárgott feketevörös olaj, már 10—12° C. megfagy; jelöl annak, hogy ezen földolaj nemcsak petroleum készítésre alkalmas, de paraffin tartalmánál fogva a gyertyagyártásban is fontos szerepet van hivatva vinni.

Az olaj most említett alacsony hőfoknál, megsűrűsödő tulajdonságából azt következtethetjük, hogy ezen földolaj telephasonlólag a Galicziában előjövő petroleum és földviaszk telephez, a föld hideg feltételére nagyobb mennyiségben — minden emberi hozzájárulás nélkül — nem jön fel,

s az eddig ismert olaj kiszivárgások gyarapodását valamely véletlen természeti tüneménytől várni nem lehet. — Le kell tehát ázni odáig, a hol ezen olaj nagyobb mennyiségben van.

Az olajat, a vidéken roppant terjedelemben előforduló homokréteg tartalmazza, mely laza állománynál fogva alkalmas arra, hogy az olajat a hajcsövesség törvénye szerint messze elvezesse.

Néhányan ismervén és átlátván ezen földtermék közgazdasági roppant horderejét: megkísérelték, az olajt tartalmazó homokréteget mintegy 40 méter hosszúságban kiásni; illetőleg azon földréteget fekvésében mindenütt követni, kikémlendő: vajjon a kérdéses olaj az agyag rétegek között levő homokrétegben minőségben és formában jön elő.

Midőn a tárnaszerű bányászás mintegy 20—24 méter messzeségbe, és mintegy 10—15 méter mélységbe vitették le, a már Galicziába roppant mennyiségben előforduló földviaszk (ozokerit) három rétegre akadtak, a rétegek 4—7 Centimeter vastagságban váltakoztak.

A homokréteg bemélyeztetésénél mindig dusabb és dusabb olaj kiszivárgás áll elő.

A Galicziában 1862-ik év óta műben levő földviaszk-bányákból roppant mennyiségű bányatermék lett már értékesítve s még nem kiszámítható, hogy az ottani petroleum s földviasztelep mennyi kincset zár magába.

A székesfejővári kiállításon bemutatott földolaj és földviaszk habár vegytani százalékos összetételére nézve lényegesen nem is különbözik a a Galiczia e nemű nemű terményeitől, természeti külsajátosságaira nézve azonban előnyösen felülmulja a galicziái hason termékeket: mert:

míg a galicziái olaj nyers és tisztátlan állapotában, mint megtisztítva is, átható, igen kelle messze messzeterjedő szagot áraszt: a Szilágymegyei földolaj már nyers állapotában is, épen nem kellemetlen, de tisztított állapotában csakis a közvetlen közelségben szagolva, érzik bizonyos gyenge és éppen nem kellemetlen szaga. A tisztítása nem költségesebb a galicziái földolajénál,

A szilágymegyei eddig ismert földviaszk azonban kissé kevesebb paraffin tartalmúnak bizonyult, mint a galicziái — de a nyert tiszta paraffin minden tekintetben minden eddig ismert paraffinnal kiállja a versenyt. — Meglehetősen valószínű, hogy a föld mélyebb rétegeiben előforduló földviaszk, szintén dusabb paraffin tartalmu leend.

Ezen a gyáripárban legnagyobb fontossággal bíró terméknek tárgyilagoss szakszerű ismeretése, ugyszintén földtani előfordulása, valamint helyi viszonyainak ismertetése, az eddigi munkálatok után még nem volt lehetséges. A czélegyedül csak az, hogy az eddigi kisebb mérvű kutatások eredményét, mint e nemből, egyedüli magyar bányatermék az érdekelt közönségnek be legyen mutatva. Tudakozódások e tárgyban Novák Bogdán marosvásárhelyi vállalkozóhoz intézhetők.

Egy nihilista proklamatio.

A nihilista proklamatio, mely Pétervárott akkor jelent meg, mikor a czár székvárosába viszatért, következőleg hangzik:

„E hó 19-én a végrehajtó bizottság parancsából a moszkva-kurszki vasuti vonalon explosió által támadás intéztetett II. Sándor ellen. A kísérlet megkísérült. Nem tartjuk most időszerűnek nyilvánosságra hozni e megkísérüléseket is. Meg vagyunk győződve, hogy ügyünknek és pártunk

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábeztett gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 3k kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Orpelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasensteint et Volger (Vallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben: Haasensteint et Volger hirdetés közv. irodája. Goldberger A. ... hirdetések felvételi irod. Budapestben Szeriatör 5. sz.

Nyititéri cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

nem fognak elbátortaltalondni a kísérlet megkísérülése miatt, de sőt okukát fognak meríteni a tapasztalás tanulságaiból, jobban fognak vigyázni mások s egyszersmind ez esetből hatalmuk tudatát s egy jövő támadás sikerének reményét fogják meríteni. Midőn minden becsületese érzést oroszhoz fordulunk, kik a szabadságot tisztelni tudják s kik előtt a nemzeti érdekek szentek, ismét II. Sándorra utalunk, mint a despotismus megsemmisítőjére. II. Sándor egész uralkodása nem egyéb: egy nagy haaugságnál, melyben a jobbagság híres felszabadítása Makoff körrondelével végződik, Ez uralkodás kezdetől fogva végig azon osztályok megszilárdítására volt irányozva, melyek a népek ellenségei s mindannak szétrombolására törekedtek, a miből a nép él. A nép akarata soha sem volt oly gőgösen megvetve és lábbal tiporva. A mostani kormány minden eszakközzel támogatta azokat, kik a népet kirabolják és elnyomják s egyuttal rendszeresen kizárta mind azokat, kik becsületesek és a népet szeretik. Nincs egy falu sem, mely ne szolgálatotól volna marttyrokat, kik Szibériába deportáltak, mert tiltakoztak a zsarnok kormányzat ellen. Az intelligens osztályból 1000 közül 10 Szibériába vitétik, mert a nép ügyét a szabadság szellemében képviselték.

II. Sándor a népjogok bitorlója és a reactió főtámasza. 14 kivégzés terbeli lelkiismeretét s ezek szenvedése kiált bosszúrt. Megérdemli a halált mindazon véért, melyet ontott s mindazon szenvedésekért, melyeket okozott. De nemesak ő az, kivel nekünk dolgunk van; a mi ezünk a nemzet-jölté, munkánk a nép felszabadítása, hogy azt saját sorának urává tegyük.

Ha II. Sándor elismerné, hogy mily borzasztó csapást hozott Oroszországra; mily igazságtalan az ő elnyomása s ha méltóságáról lemondna, azt egy általános szavazás után megválasztott nemzetgyűlésre bízna, akkor békében hagyjuk őt s megkecsátjuk búnáit.

Addig pedig kérelhetlen harcz, a mig csak egy csepp vér van bennünk; mig a zsarnokság romjain a népszabadság zászlaja kitűzve nem lesz, mig a népakarat nem lesz a közélet törvénye Oroszországnak!

Appellálunk minden oroszra, hogy minket e harczban támogasson. Nem kis feladat ellenállni a kormányhatalomnak. A november 19-diki kísérlet megkísérülése egy példája annak, hogy mily nehézségekkel járnak még az egyes, jelentékeny epizódok is. Általános támogatásravan szükségünk, hogy a zsarnokságot megtörjük s a népek jogait és tekintélyét visszaadjuk. Mi Oroszországtól ily támogatást kérünk és várunk. — Pétervár, nov. 22. 1879.

Az inség Európában.

Bármerre tekintünk is, a nyomor, az inség panaszai ütök meg fülünket; a kormányok többkevesebb buzgalommal és pontossággal, népeik pedig, mint részérvő lelkek, sietnek szenvedő embertársaikat az éhség és a zord időjárás ellen megvédeni. Legelőször is Magyarországnak, Spanyolországban és másutt, a medreikből kiáradt folyók és az esőzések léptek fel az emberek ellen; következett azután oly fagy, mely a hamburgi csillagvizsgáló által figyelembe vett helyek között Párisban, hol enyhe időjárás szokott lenni, legnagyobb volt; a párisiak alig tudnak védekezni a nagy hőtömegek ellen; Angliában a kemény hideg megkésztetése a lakosság segélyezése iránti gondokat, Irországnak ezenkívül még másféle bajok is vannak; még földrésznünk édeni klímája alatt magának a nizzai tengerpartnak is kevés maradt meg kivételes állapotából és úgy mint amott, az éles szél átjárja a csontot és velőt. E zord időjárásról tesz jelentést a táviró és a posta, nem is említve ama távoli vidékeket, melyekről senki sem beszél. Mindenki, bármely országban latjék, könnyen elképzelheti azt, ha a hire nem is jutott el hozzá; hisz ismerjük, ama hosszú csíkot a Szutedeiktől az Érczhegységen át a thüringiai és a frankfordt, a Vogelsberget, a Spessartot, a Hunsrückot egész az argonni erdőségig Franciaországban és még a többi hegységig dőlen és északon. Miként ezeken a vidékeken némán leírás és jótékony intézetek nélkül viselik a természet e rendkívüli szigorát, ugy egy európai országban sem hiányoznak a hasonló sorscsapások, melyek e zord évszakkal járnak. — Hozzá tehetjük, hogy különösen súlyos a tél Magyarországon, a hol rossz volt a termés, árvizek pusztítanak s általában nagy a szegénység.

Irodalom és művészet.

Arany János „Toldi szerelme” elbeszélése XII énekben. Budapest Franklin társ. 1879.

II.

(Folytatás.)

A Toldi által ejtett sérelem a lovagi becsületen kétségkívül hiba, de nem bűn. Meglehet, vegyük az esetet, hogy akkori felfogások szerint bűn volt. Ha tán akkor iratva e mű, lett volna ily alakra helyezve e tragikus eset, meg is nyugthatnánk benne. De ma nem kielégítő hiba, mert nem objectiv hiba s így az olvasó objectiv lelkiismeretét meg nem nyugtathatja, mely a más korból, saját korabeli költő által megénekelte cselekvényeket s az azokban előforduló motívumokat mindig saját kora, vagy legfőkébb általános szempontból tudja tekinteni. Mint ilyen pedig e hiba sehoggy sem kielégítő alap. A „Dalás idők” meséje szerint is elkövetti Toldi e hibát, következmények nélkül. Önkénytelen jó az összehasonlítás, hogy mért kellett tehát itt ilyen bonyodalmakra alkalmul, okul szolgálnia? És e ponton érzik valóban leginkább, hogy e mese ily irányban nem fejlődik, hanem fejlesztetik, haladnia kell ez irányban a költő elveinek kényszeré miatt. Kétségkívül, ha ez első alapot elégségesnek fogadjuk el, minden többi mesterileg van belőle következtesve. Toldi bújában, ségyében, kétségbeesésében nem fejt meg a csalást. Piroška, ki tudja, nem leplezi le s jellemének új vonásai fejlenek ki: egyik a leányi szemérem erős érzete, mely magát feltolni nem engedi s másik a dacz, a miért Toldi csufolt őz belőle. E daczban csupán egy meglepő, hogy mért nem engedi bosszúságában, hogy az arezálian Lőrinczet a védelmére ajánlkozott ifjak valamelyike megsegényítése, kit a költő nemcsak ügyetlennek, de ellen-szenvesnek is rajzol s ilyesül tekintti őt minden. Az igaz, hogy Lajos király is sajátosan lesz vak. Nem veszi észre a csalást s hogy Toldi nem (!) vivott, belenyugszik, hogy tehát elveszítse a leányt anélkül, hogy lelke állapotáról közelebbi tudomást szerezne s lemond könnyen egy szép tetteiről s kiejti kezéből a nép apja, az isteni beavatkozás híján az intéző szerepét viselő állásának fontosságát. Röviden: Toldi a szenvedély megarczában egyedül áll elhagyva mindentől, nem segítve még annyjától sem, elvesztve szemé elől a tetteit egy irányban vezérő fényt, lépteit ezóta a véletlen és saját vérének örült indulatai vezérlik a bonyodalmak tömkelegében, melyek áradatként követik egymást, az ócsudásra, az öntudatos cselekvésre nem hagyva időt és alkalmat. Mert Toldi még lehetne boldog, de a bonyodalmak hatalma attól is elhajlja. Cselekszik, tesz azután eleget, bár nagy tetteket végre nem hajt, sorsa emelkedik és száll a mérleg ingadozásával s ezekben nyilvánuló jelleméről teszek egy pár szót a következőkben.

III.

Már említett, hogy Toldi Piroška kezének könnyelmű eljárása után kalandokban keres kielégülést. Ilyen bűfelejtőnek ajánlkozik első sorban a pedig rögtön: a prágai bős kaland. Itt hősi erejéhez méltán viseli magát. Utókőben elhatározza, hogy hazaérkezve megkéri Piroška kezét s bocsánatot kér a királytól a lovagi törvény megsértéséért. Tervét meghisutja Jodok és Jodova, kik csellel, hogy bosszút álljanak Toldin apjuk megöléséért, várakba csalják s mély tömlőzbe sülyeszitk. Innen kimentetik IV. Károly által.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

III.

A tory párt átalakulása.

— Cucheval Clarigny után. —

(Folytatás.)

II.

Az első kinyilvánítá, hogy ő beleegyeznek abba, miszerint a szükséges házbér összeg leszállítások a grófságokban 500 frankra, azonban, annak ennél lejjebb szállítása első forradalmi intézkedésként tűnik fel. Henley bár egészben véve magát oly egyének vallotta, ki pártolja a munkásoknak képviselő választásra való bocsátását, mégis a választási jog egyenlő gyakorlata ellen felszólal: a választásoknak különféle osztályzat szerinti elválasztása rá nézve mellőzhellennek tűnt fel, hogy biztosíthatassék ez által minden képviselői érdeke. Alapjában mindketten s velők együtt a conservatívok nagy része azon aggodalomnak adott kifejezést, hogy majd az új kétszáz ezer választó a grófságokban megválasztottja egészen a választói testületek jellemét, mely testületek kebelében pedig a földművelési érdekek foglaltak helyet legmúltóbban, s hogy a földbirtokosok befolyása ez által nevezetesen meg fog csökkenni.

Azonban Disraeli egy javítást hozott be a javaslatba az által, hogy indítványozta, miszerint a városokat újból határolás alá vegyék, hogy ez által minden igazi városi nép kellőleg osztályoztassék. Sok ipar város túlgáztott ősi határain és a grófság területére lépett át. A szabad birtokosok,

Hálából kipusztítja a rabló lovagokat. Piroška ezalatt férjhez megy Tar Lőrinczhez, részben daczból, mit előlegeit [Bence] jóhiszemű hazugsága. Toldi vacsorára megy Tarhoz s Tar durva bánása miatt neje iránt, bosszút esküszik ellene. Haza megy, nyugtot nem találván sehol, Nagyalu felé fordulva Szalontrára. A váran tett útjátok, vadászatok lelke indulatait le nem esdensitk. Elfeledkezve becsülettől, hírről, örökelettől, a buja élet karjaiba veti magát. Anyja jöve felírza ez életből s szemérme, önvádja bujdosásba üzi. Pejkó (e táltos természetű ló) Budára viszi, s párviadalra hívja ki Lőrinczet. Lőrincz remegve Tolditól, a királynál keres menedéket s megváltja a keszli torna eselét. Lajos ezért mindkettőt kizárja a lovagok közül. Toldi meglesve Lőrinczet, viadalra kényszeríti s megöli. Toldi emiatt gyilkos hibát jut, Piroška az önvád s fájdalom miatt meghal. Toldi felkeresi őt sirboltjában, a tetszhalott Piroška felébred s a gyilkos Toldit megátkozza s újra elájul. Utána két lakatos kirabolja a sirboltot s Toldira fogja. Piroskát élve hazaviszik. Toldi rablóként elítéltetik mint pro-scribált s az esztergomi érsék kiátkozza. Toldi nem akar meghalni s bűnéért „szabad indulat” vezekelni óhajti s egy bakonyi klastromba beáll szolgának, hol egy azelőtti számár vízholdó szolgálatait teljesíti s tür minden megalázást. Egyszer a táltos Pejkóra talál s azután együtt szolgálnak, míg egyszer mindketten elűnnek, elűzve a kiátkozó levél miatt.

Reverenci Zoltán.

(Folyt. köv.)

A Petőfi-társaság vasárnapj felolvasó ülésén Szabó Endre Bulla János Don Juan című verses regényéből olvasott fel részleteket. Bulla Don Juanja nem a Byroné; ez az eget s a purgatoriumot összeharangolja, hogy az angyalokat meghódítsa, bejárja kelet paradicsomát is s nyugtat sehol se találva elenyészik. Második felolvasó Névry László volt, ki báró Horváth Miklósnak. — Egy millió mos chimerái című rajzát mutatta be. Végül Boruth Elemér székfoglaló dalait mutatta be Komócsi József.

A felolvasó ülés után zárt ülés következett, melyben a titkár, Szana melez szavakban emlékezett meg a társaság elhunyt tagjáról, Toldy Istvánról. Arany Jánoshoz küldöttség fog menni köszönetet mondani Toldy szerelméért. Végül házi ügyek intézettek el.

Az árvíz Kolozsvárt.

— Deczember 17. —

A helyzet pillanatnyilag nagyon kedvezőre fordult. Tegnap a víz az utczákról visszahúzódott, többen visszatértek lakásaikba s török, hordják az ott maradt jeget; a hidevei nagy hiden alól az óriási halmaz jég, a mely az alatta levő víz nyomása alatt eddig egész félkörben fel volt duzzadva, azon helyeken, hol a víz jár, besülyedt, anélkül azonban, hogy a jeget magával vitte volna. A dolgok ezen örvedetes fordulata nagy részben a tegnapi éjszakai munkálatoknak tulajdonítható, a menyinyben ez által a víz egy része a város alatt a Kis-Szamos árkan szabad lefolyásra talált. Kolozsvár városát tehát e pillanatban vész nem fenyegeti, de azért nem kell azt hinni, hogy minden veszély ellen biztosíttva vagyunk. A N.-Szamos árka a Kagelbauer-féle malomgát és a nagy hiden kezdve egészen a vasuti hidig zsufolva van jéggel, a jég alatt járó víz nem tudni mikor és hol a magával hozott zajjal betömheti útját s a ve-

kik az új városrészekben laktak, a grófságban szavaztak, és eme körülményt arra használták fel, hogy a grófsági választókat teremtetek, felosztván a nagy földbirtokokat a városok közelében: jövőben a szabad birtokosok, az új határok közé számíttatván be, a városban szavaztak volna a grófság helyett. Hogy röviden utját messék az egyik választási kihágásnak, ezután nem kelle személyesen szavazásra [menni: minden e tekintetben akadályozott választó beadhatta szavazatát pecsét alatt a hatóságnak, mely a választásnál elnököl.

Az 1832-ki bill nem volt semmi tekintettel a megszerzett jogokra sem, a mi a parlamenti székhelyek kijelölését illeté; számos képviselő választó megfosztottat e jogtól csak azon egyszerű oknál fogva, mert ama város, hol ezen jogukat gyakorolták, megszűnt székhely lenni. Disraeli ezzel ellenkőzöl az azt tűzte ki elvül, miszerint a választási jog mindenütt, a hol csak létezik, az azon osztály befolyásának megszentése, és nem lehet azt megsemmisíteni a nélkül, hogy ki ne tegyék magokat ama veszélynek, mikép a parlamentből kizárnak egy oly érdeket, melynek pedig joga lenne a képviselőséghez. Bármily kicsiny legyen is valamely választási testület, az nem nélkülözheti a képviselőt, a mint az 1832-ki billben meg lett állapítva; csupán tizenöt város a kevésbbé jelentősek közül fogna választani egy képviselőt kettő helyett, és ezen tizenöt székhely osztatnék be csak új választó testületekbe vagy olyanokba, melyek elégtelenül lennének képviselve.

Ilyen volt főbb pontokban az új reform javaslat; tagadhatlanul a nemzeti szabadelv szellemben volt fogalmazva, habár amaz utógondolattal, hogy a különböző érdekek között feltartja az egyensúlyt és a conservatív érdekek egyikét

szély egész mérvében ismét fellépethet. Ezen kívül a Szamos felső része Fenes és Gyula tájékán mindenütt óriási jégmennyiséggel van megrakva s e miatt Fenes halárán újabb ki is csapott medéből; ha már most az idő történetesen változik s a jég csak kis mértékben is olvadna indul, egész Kolozsvár biztos elárasztásnak van kitéve. A víznek tehát multhatatlanul szabad lefolyást kell törni, útjában a jeget felvagdálni, megindítani, a Kis-Szamos árkat pedig bármilyen áron a jégtől mentesíteni, hogy szükség esetén a N.-Szamoson fenakadó vizet ezen lebecsúthassák.

Különbösen hangsúlyozzuk ezt azért, mert a pillanatnyi vész elmúlva, nagy kedvet érez a város összedugni kezét s a mennyei gondviselésétől várni az intézkedéseket. Daczára annak, hogy a szakértők a Kis-Szamos árkanak kitisztítását sürgető szükségnek mondotta ki, tegnap csak 28 ember munkálkodott immel-ámmal. A város dynamitot és 60 személyből álló műszaki katonaságot hoztatott Budapestről s tegnap este a felett gondolkoztak, vajjon nem volna-e célszerűbb a határosnak bizonyult dynamit robbantásokat költség kimelésből a lassabb kézi munkával helyettesíteni. Így a várost biztosítani az elöntés ellen nem lehet. Különös szerencse eddig is a szerencsétlenségben, hogy a jég a városon alól és a Nagy-hidnál torlódott meg s a víz csak a város legalsó részét öntötte el, de holnap ég úgy megtorlódhatik a „németek pallójánál is, s akkor monostor-utca, az Óvár s még ki tudná megmondani, mely városrészek kerülhetnek víz alá. Igaz ugyan, hogy a munkálatok témérdek pénzbe kerülnek, eddig már mintegy 8 ezer fnt költsége van a városnak, de ily esetekben a kiadást kimélni nem szabad, ha arról van szó, hogy száz-ezrek biztosíttassanak. A helyzet, a melyben most Kolozsvár van, minden tekintetben rendkívüli, a korábbi példákön indulva el most is mindenki bizott hozzá, hogy a jégtorlódás bajt nem okoz s mégis bekövetkezett a csapás. Ne várjuk be tehát összedugott kézzel a második csapást.

A műszaki csapat megérkezése.

A tegnapi események Budapestről külön vonaton a műszaki csapat s a szükséges dynamit megérkezésével kezdődtek. Reggel 8 órakor Rastovics Konstantin műszaki főhadnagy vezetése alatt 60 műszaki katona érkezett meg, többnyire magyar fiúk, jól felszerelve szerszámokkal, mindenik külön egy pokróccsal, hátán egy pár csizmával. A vonaton velük jött N.-Váradról Schönstein Sándor kir. folyamőrnök, meg 64 kilo dynamit töltny. A kolozsvári szakértők a vonatot az indóháznál várták, a megérkezett katonaságnak az élelmező bizottság rögtön meleg bort, húst és kenyert osztott, a mit ezek a nagy hidegtől átfáva természetesen nagy örömmel fogadtak. A katonaság, addig, míg a munka megkezdődne, Nagytöczében magánosoknál helyeztetek el, a szakértők pedig a robbantások mikénti megkezdése végett az indóháznál rögtön tanácskozára ültek össze.

A szakértők tanácskozása

Mindenekelőtt informáltatt a folyamőrnök és a főhadnagy a vész eddigi lefolyása, valamint a helyzet felől. Azután rövid pihenés után kiszállott az egész szakértő-bizottság, élén ez időközben megérkezett gr. Eszterházy Kálmán főispán nrral együtt, a vasuti hid körül állérte.

Itt ekkor már javában folyt a jegelés Horváth Gyula építész és [Himmelstein József vezetésével a Nagyszamoson; Host és Haager mérnökök ellenben a Kiszszamot jegelték, a munka-erő csekélyisége miatt nem épen nagy eredménynyel.

sem fogja sérteni. A javaslat szerzőjének bélyegét hordta magán: fölötté bonyolodott, túl bős és tisztán bölcsészeti tekintetekkel halmazott volt. Legnagyobb hibája pedig részletzettség volt, melynél fogva előre nem lehetett megbecsülni az abból eredő hatást. Lehetett bátran kérdeni, vajjon az a sok záradék, azok a szelleműs [feltevések, melyek a választók számát szaporítai voltak-e inkább látszólagos engedmények, mint valódiak s melyek — mint nem sokára megjegyezték — csak képzeleti választókat teremtetek. A bill választásra látszott hívni a középosztályok egyetemesét, miután a politikai képesség eléggé nyilvánult ismerte el a tulajdönt minden alakjában és a szabad nevelési rendszernek minden bizonylatát; ugyanezen időben megnyitá a kaput a munkás osztályok számára is, minden oly munkának megadván a választói jogokat, kinek észtehetsége, illemes életmódja és takarékossága bizonyosságul vagy egy kis tökének öszeszerzése, vagy ama jólét szolgált, melynek a rendes háztartás a legbizonyosabb jele.

Mindazáltal lehetett előre gondolni, hogy legtöbbben azok közül, kiknek a bill első ízben látszott megadni a választói jogot, már birtokbá voltak annak; kétkedni lehet a fölött, hogy mindezen elszámlált osztályzatok a gyakorlati kivitelben fogának-e annyit új választót teremteni, mint a censuskon egyszerű leszállítása a városokban képes lenne arra. Volt tehát elég ok, hogy a billt elégtelennek tekintsék, és a radicalisok valóban arval vádolák a miniszteriumot, hogy örök-re ki akarja zárni a választásból a munkás osztályokat. Russel János lord pedig a maga részéről a miniszteriumnak azt tudta be, miszerint a szabad birtokosokat meg akarja fosztani jogaitól, habár a javaslat csupán arra szolgált, hogy azok ne a grófságban, hanem a városban szavazzanak, hol tartozkodási helyeik vannak.

A szakértők megtekintvén e munkálatokat, megállapodtak abban, hogy a robbantási kísérletet delután 2 órakor kezdessenek, addig a katonaság az út fúradalmait pihenvén ki.

A robbantások.

A veszedelem, mely a mult hét közepe óta oly izgatottságban tartotta városunkat, tegnap (decz. 16.) óta sokat veszített fenyegető jellegéből, amár korántsem lehet jólélekkel azt állítani, hogy már minden bajtól megmenekedtünk.

Mint lapunk tegnapi tudósításaiban jelezte, tegnapra virradólag a víz, mely medréből a jég által kiszorítva, a vasuti hid körül fekvő városrész jókora területét elborította volt, lassankint visszahúzódott medrébe. Ezt részben kétségteletlenül annak lehet tulajdonítani, hogy újabb jégtorlódás szerencsére nem állott be, részben annak, hogy a Nagy-Szamoson a vashiden alól eszköztől jegelés következtében a víz gyorsabb és szabadabb lefolyást nyert saját medrében.

Ismétljük azonban: a veszedelem még korántsem szűnt meg; s a városnak nagy áldozatába és erőfeszítésébe fog kerülni, hogy minden eshetőséggel szemben biztosítsa magát.

Az eshetőség egyike az, hogy ha mindkét Szamos meg nem mentik a vastag jégkéregtől, ismét torlódás állhat be s akkor aztán a víznek nem levén akadálytalan lefolyása saját medrében, ismét ki- és visszazoríthatná a víztömeget.

A dynamit-robbantási

kísérlet megtekintésére már jóval a kitűzött idő előtt nagyszámú közönség — mintegy 1000—1500 ember — özönlött ki a vasuti hid környékére, csikorgó hidegben türelmetlenül várakozva az érdekes látománnyra: a dynamit-robbantásra.

Ezt a hatalmas romboló szert, mely épen oly jótékony és hathatós segéde az embernek a teremő munka számtalan terrenumán, mint a mely irozatos pusztító eszköze a harcok ádáz tussában, nagyon sok ember ismeri híréből, de vajmi kevesen látták romboló, megdöbbentően pusztító működésében.

Természetes tehát, hogy a kíváncsiság akkora nézőközönséget csalt ki a város oly távoli részébe, a hol máskor télen át alig kóborol napokint egy-egy halász, egy-egy vadász, vagy egy-egy olyan ember, kit kötelessége szólit ki a meleg szobából vagy a belváros járdáiról. Még nöket is nagy számmal láttunk. Majd megfagytag; de azért a világot sem tértek haza, míg legalább egy robbantás nagyszerűségében nem gyönyörködtek.

A robbantást a vasuti hiden innen, a város felé, három ponton kísérelték meg a szakértők. A műveletet a derék Rastovics főhadnagy vezette ügyes embereivel. Egy dynamit-töltény épen négy kilogramm volt.

A dynamit egy jókora bádög edényben volt elhelyezve; az edény egy rudra erősíttetett s a Szamos kellő közepén a jégbe egészen a folyás fenekéig fúrt lyukba helyzetetett be, a folyó fenekén. Mikor ez megvolt, a bizottság tagjai eltávoztak tőle mintegy 60 méter távolra; az elsőlyeszett tölténynél csak a főhadnagy és néhány embere maradt.

Most következett a legvakmerőbb s utolsó robbantási műtét: a főhadnagy ur tüzet adott a tölténnyel összekötött s mintegy másfélől hosszú löporkanócznak; de abban a pillanatban ő is futva eltávoztott oda, a hol biztos távolban a bizottság tagjai állottak. Egy perc s a töltény iszonyu robajjal szétpattant a folyó fenekén; egy percig valóságos jég-, hó- és vízesés hullott, melyet a hatalmas romboló anyag mintegy 20 ölnyre dobott föl a magasba.

A mint a feldobott anyagok visszahullottak, mintegy 8 méter átméretű nyílás tátongott azon a ponton, ahol előbb a töltény volt elhelyezve, s a nyílásból nagytömegű víz szökkenett föl, magával ragadva a jégablak törmelékeit. A hatalmas robbanás, különben mintegy 100 méter távolságban hatalmas repedéseket vitt véghez a néhol 70—80 centimeter vastag jégburkolaton.

Egy szövegetekzt alakult tehát azonnalé oly módon, mint mely a lord Derby első cabinetjét megbuktatá. A két megrovás, melyek egy helytelenítő indítványban lettek összegezve, lord Russel által lettek beadvá. A független szabadelvűek egy része megtagadta a szövekezésében való résztevését: Liddel, Mills, Horsman, a kormánytárpoltók; ezeket követte a szabadelvű pártból még harmarokzék tag szavazott a miniszteriummal. E támogatás elég lett volna, ha ama szétzüllés által nem lett volna nagyon is ellensúlyozva, mely a conservatívok soraiban képződött. Russel János lordnak indítványa 330 szavazattal 289 ellenében elfogadtatott.

Már másnap Derby lord a királynénál tiszteletet s kérte őt, fogadná el a cabinet leköszönését, vagy engedné meg neki a ház feloszlását. A királyod habozott előbb, vajlon feloszlassa-e ama házat, mely csak két éve hogy fennáll; Lansdowne lord tanácsát akarta előbb meghallgatni; emez államférfi őszinte nyilatkozata folytán, mely szerint az ellenzék egyik vezére sem lenne oly helyzetben, hogy egy cabinetet alakítson, a királyon jobbnak látta minisztereit megtartani, és ápril 22-én kihirdettetett a cabinet feloszlása. A választások a conservatív pártá nézve új sikereket nyújtottak; a párt 29 székert nyert, és több választó kerületben jeltölték csak két-három szavazattal buktak meg. Ama zavarok, melyek a continensen ekkor uraltak, kedvezőtelül folytak be a cabinetre; sok választó úgy vélekedett, hogy ha a külügyi tárcza Malmesbury lordi helyett erőteljeseb kezekben lenne, mint például a Lord Palmerston kezeiben, ekkor Franciaország és Ausztria között minden háborús esély el lenne távolítva. A miniszterium így elég közel járt a többséghez, de nem tudta azt mégsem kivívni és a parlament újból megnyitlark egy indítvány

Ez a romboló hatás általános meglepetést keltett a közönségben, Hjh! még ilyen „örös” szert nem láttunk Kolozsvárt!

Egyébiránt ez eredménynyel a szakértők is teljesen meg voltak elégedve.

A második robbantásnál az a véletlen játszott közbe, hogy a meggyújtott kanóc elaludt. Válságos istenkísértés volt másodsor is oda menni és meggyújtani. Hátha nem lett volna elaludva! A főhadnagy ur azonban katona s a katona nem ismeri a félelmet, csak a kötelességet: egész hidegvérrel másodsor is meggyújtotta.

Ugyanaz a romboló hatás a jég- és vízben, ugyanaz a csodálat a közönségben.

Érdekes, hogy a másodsorj robbantásnál 20—30 fontos követek dobott fel a hatalmas szér a magasba; a követek közül néhány épen egy pár bizottsági tag lábát el esett le.

Már elmúlt 5 óra, midőn megtették a harmadik kísérletet is, ezutal már löpor-tölténnyel. Mindamellet, hogy ebben kétszerte annyit löpor volt, e töltény hatása elmaradt a dynamit mellett, ami éccatans bizonyítéka az utóbbi szer kétségtelen fölényének a közönséges löpor fölött.

A beállott esőthomány nem engedte a kísérletek folytatását; különben is az eddigiekből már elég tájékozást meríthettek a szakértők arra nézve, hogy mennyiben és miként célszerű a dynamit felhasználása a jelen körülmények között.

Értekezletre

gyülekezett tehát össze a szakértői bizottság este 6 órakor a városbázhöz. Az értekezleten jelen voltak az új szakértőtön kívül mindazok, kik az eddigiekben részt vettek, továbbá gr. Eszterházy főispán, a polgármester, a városi hatóság és képviselő több tagja.

Az értekezlet, mely hosszas discussio tárgyává tette az ezutáni teendőket, végre abban állapodott meg, hogy a Nagy- és Kis-Szamos jegelését dynamital és emberi erővel okvetlenül folytatni kell hogy ekként a víz, az öt nyomós medréből kiszorító jégburkolattól megszabadulhason s ekként szabad lefolyást nyervén, a part melletti területet ne borithassa többé el; ekkor aztán a feltörőlt jeget is el fogja vinni magával, a mi már csak azért is minden áron előrendőző, hogy hirtelen még a tél folyamában bekövetkezheto vagy a tavasszal minden esetre bekövetkezendő olvadás esetében a víz ne legyen kénytelen medréből kikelni.

Ugyanez szempontból a Kis-Szamos árkanak teljes magtisztítása a jégtől a monostori gáttól a Nagy-Szamoson való befolyásaiig haszonlók elhátározott; s ennek keresztülvitelét a főispán és polgármester urak biztosították is.

Végül elhatározott, hogy a mai nap folyamában helyi szemle után apróra megvizsgáltatnak az ártárléteken fekvő összes épületek, a melyek már víz alá kerültek, vagy árvíz esetében fenyegetvők. E vizsgálatot egy külön bizottság által a tanács fogja eszközöztetni.

Az élelmezés.

A városi Tornavivód nagyterme elszomortólaj sajátoságos képet tár a belépőelő. Gyermek-sírás, zaj, kiabálás üti meg előre a belépő fület s egyszerre egy nagy helyiség, heverésű, pipázó rongyos napszamosokkal, gyermekeit szoptató szegény nőkkel, pajkoskodó, rongyba öltötetett nagyobb gyermekekkel zsufolva tűnik szemé elő. Maga az eleven nyomor, visszataszító a mégis megható gyászában. Itt van nagy része azoknak, kiket ronda kunyhójából kiűzött az ár.

A szegényeknek most mégis jobb dolguk van, mint valaha. A kolozsvári-négylet jöltető angyalai veték őket gondozásuk alá s tegnap grófnok, bárónok szolgáltak fel nekik, jól készített pompás eledelet osztva közöttük.

Ötszáz ember kapott tegnap ilyképpen élelmet. Valóban szomoruan nagy jszám.

fogadtatott el 323 szóval 210 szó ellenében, mely bizalmatlansági szavazatot foglalt magában és kényszeríté a miniszteriumot lemondani. Hosszas tárgyalások aztán oda vezettek, hogy egy szövetségist miniszterium alakult élén lord Palmerstonnal, és melyben első alkalommal foglalt helyet egy radicalis párti; Cobden visszavonulása után ugyanis a kereskedelmi miniszteri tárcza Gibson Milnernek adatott.

Az új cabinetnek alakulása utáni napok egyikén a citybeli szabók társasága egy estélyt rendezett a főbb conservatív képviselők számára és Disraeli alkalmat vett ez alkalommal, hogy nyíltan közöttegye pártjának programját. Távol attól, hogy legkisebb elöszeggedés érezné ama vesésség után, melyet főleg az 1832-ki nagyszerű választói szervezet elkerülhetlen eredményének tekintett, mely néhány nagy család uralmát van hivatva megörökíteni, — kifejezte ama meggyőződését, hogy a leköszönt miniszterek az ország becsülését és bizalmát vitték el magányukba; ennek más bizonyítékát nem akarta keresni másban, csak a conservatív pártnak az utolsó általános választások folytán tapasztalt erősbülésében. Eme nagy párt pedig most inkább, mint valaha, meg van arról győződve „hogy a legjobb eszköz biztosítani Angliában a szabadságot és a jó kormányzatot az, ha a jelen intézményeket minden megszavazástól védik, — ha a koronának előjogait tiszteltekké teszik, — a parlamentnek örök-lött vagy újból támadt kiváltságait biztosítják, — ha az egyház és állam közti szövetséget fen-tartják, — és ha az országnak tágas helyi kormányzatát megörzik a városi tanács és független tisztviselők által.

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK

Kolozsvár, 1879. decz. 17.

— Ivackovic felmentése. A kivaltolap hozza: Magyar miniszterelnök elösterjesztése Ivackovic Prokop gör. keleti szerb patriarchát és karloviçi érseket a karloviçi érsekség és szerb metropolia vezetésétől saját kérelmére felmentvén, Angelics German bácsi gör. keleti püspököt a nevezett érsekség és metropolia adminisztrációjá kinevezem s az alkalomból Ivackovic Prokop gör. keleti szerb patriarchának, 45 éven át nekem és az egyháznak tett hű, buzgó és hasznos szolgálatai elismerésül, Lipót rendem nagyszerzetét díjmentesen adományozom s a részben nevezett rendem kancelláriáját helyébe utasítom. Kelt Budapesten, 1879. évi decz. 11-én. Ferencz József, s. k. Tiszta Kálmán, s. k.

— **Mentovich Ferencnek**, lapunk felelőstelen munkatársának családi gyászjelentése így szól: Özv Mentovich Ferencnek, Vajda Anna és gyermekei: Gyula; Julcsi, térje Szász József és kiskora gyermekei: Elek, neje Lénárt Anna; testvére Vajda Károli; valamint számos rokona nevében mély fájdalommal tudatja, hogy szeretett férje: Mentovich Ferenc, marosvásárhelyi ev. ref. tájár, életének 61-ik évében hó hó 15-én reggeli fél 7 órakor meghalt. Temetése f. hó 17-én d. u. 2 órakor fog lenni. M. T. Vadsárhelyt, 1879. decz. 15-én. Hasonló gyászjelentéseket becsáztattak ki a marosvásárhelyi ev. ref. kórháza elöljárósága s az ifjusági önképző kör — mely utóbbi elnökét vesztette el az elhunytban.

— **A színház köréből.** A színházi válságunk már ismét nem tartott több mint másfél órá gyűlést, dacára annak, hogy a legutóbbi ülésen határozatilag kimondott, miszerint minden hónapban tartandó egy ülés. Valóban, nem értjük ezt az indolens eljárást különösen akkor, midőn az év vége felé közelg s a jelen rendszer az eredménye fölött mondanod veridíthez képest a nagy idejében kellene dönteni a jövő évben kövendő eljárás iránt. Aztán vannak ezeken kívül olyan dolgok, melyeket már nagyon ideje volna végleg elintézni; így a nyugdíjszabályzat, ha jól tudjuk, már egy éve, hogy készen áll. Ezt már életbe kellene léptetni; de amint észlelünk, még föl sem terjesztett egy hosszú ütemterv alatt a miniszteri megerősítés alá. Ott van továbbá a subventio fölemelésének, a nyári színház fontos kérdései, melyeket most kellene megoldani. Az év, dacára a legnagyobb előkészítéseknek, minden buzgalomnak, valószínűleg ismét deficitet fog végződni, a nyári sajonst nagy deficitet zárták le. Itt tehát műhatatlanul várunk koll; vagy subventio-fölemelésre, vagy pedig egy Kolozsvárnál jóval előbb nyári állomással (Nagy-Vár) lehet csak segíteni, vagy talán a fizetések leszállításával, egy-két drága tag elbocsátásával, szóval takarékoskodással. Bármiként, de okvetlenül határozni kell már egyszer a választmányoknak, máskülönben ismét kórméregek a gyertya s a pénztár is teljesen kiürül. — Az országos színházi segély fölemelése kérdésében a legilletékesebb helyen (a miniszterelnök részéről) mint halljuk, olyan nyilatkozat tétetett, hogy fölemelés ez idő szerint nem remélhetünk. Nem tudjuk, milyen felfogás uralkodik a kormány körében a kolozsvári színházról; de ha ott is mint nálunk e műintézetet egész Kelet-Magyarországra nézve elengedhetetlen kulturális és nemzet-politikai tényezőnek tartják: akkor lehetetlennek tartjuk, hogy a fennebbi kijelentés a subventiót illetőleg az utolsó szó lett volna. Ha a budapesti Nemzeti Színházra az országos segélyből százezreket jutnak: akkor bizony a még nagyobb fontoságú kolozsvári intézettel sem lehet megtagadni a megilletés egyedi föltételét: a kellő mennyiségű subventiót. Hogy az eddigi nem elégséges: bizonyították az eddigi tapasztalatok. Reméljük tehát, hogy a kormány kétszer is megfontolja, mielőtt színházunk szerény kérelmét visszautasítaná.

— **Br. Kemény Endre**, a széptelenségű fiatal költő, ki már egy darabjával elismerést aratott a kolozsvári színházban, „Törvényszerű” című alatt egy társadalmi drámát nyújtott be előadásra a kolozsvári színházhoz. A darabot azok, a kik elvásták, sikerült színpadi műnek tartják, mely szép költői nyelvezetű és erős drámai alapszerkezettel bír, melynek főhőse a színház egyik tagjának, aki a perlekedésen kívül a dramaturgiában is kitűnő szakember. Vajon mikor lesz vége már e feneketlenlön fónák állapotnak? — Miért nem nevez ki az igazgatóság már végrehajtható egy kompetens bíráló bizottságot, miután a művezető ugyanis túl van halmozva teendőivel, az igazgatóság tagjai pedig nem képezhetnek kompetens dramaturgiai bizottságot!

— **Lapunk** kiadói hivatalának vezetésére egy képzett és megbízható egyén kerestetik, a ki magyarul, némelykor correct tud fogalmazni. Ajánlatok szerkesztőségünkönél személyesen teendők.

— **Az árvizkárosultak** élelméze. A kolozsvári jótékony nőegylet igazgató választmány, az árviz által sújtott szerencsétlen családok élelmézését pár napra magára vállalva, e hó 16-án, azaz kedden délután, a torna-vívoda egyet helyiségében az élelem kiosztást megkezdte. Az élelem kiosztásánál jelen voltak: gr. Teleki Domokosné, gr. Horváth Toldy Lajosné, Incedi Sámuelné s Fehér Mártonné 6 nsgaik. Adakoztak az alkalomra: b. Bornemissza Ignácné 4 kenyert, Horovitz Sámuelné 3 nagy kenyeret, dr. Pataki Dániel 2 nagy kenyeret, Zsigmond

Dezsóné 2 nagy kenyeret, Korbul Bogdáné 2 nagy kenyeret, Szigethy Miklósé 10 kenyeret, Haller Rezsóné 4 nagy kenyeret, dr. Szabo Józsefné 2 nagy kenyeret. Főzeleket: br. Kemény Gézáné 10, gr. Horváth Toldy Lajosné 10, Incedi Sámuelné 10, b. Bánffy Albertné 20, Korbul Bogdáné 20, Biásini Domokosné 10, gr. Teleki Domokosné 20, br. Bánffy Dánielné 15, Zeyk Józsefné 10, Zeyk Dánielné 10, Simon Elekné 10, Kis Sámuel 60, id. Groisz Gusztávné 10, Fehér Mártonné 10, Szigethy Miklósé 10, Haller Rezsóné 20, Hutflesz Károlyné 20, ifj. Groisz Gusztávné 20 családra. E nemes szívi adakozásokból a fennirt napon 165 család, illetőleg 514 személy láttatott el, egy napra meleg főzeléssel és kenyérral. Szerdán délután a nőegylet igazgató választmány, a torna-vívoda épületében, az élelem kiosztást folytatni fogja s a szerencsétlenek számára szánt további adományokat köszönettel veszi.

— **Értesítés.** A karácsoni és újévi ünnepek alkalmából tapasztalatszerűleg tömegesen feladott kocsipostai küldemények akadálytalan továbbvitatása czéljából felkérem a t. cz. közönséget, miszerint különösen az utánvételes küldemények, valamint egyéb csomagok feladását is, ha ez nagyobb mennyiségben egyszerre történik, az ünnepek megelőző napokon lehetőleg jókor eszközölni sziveskedjék. Egyidejűleg saját érdekében figyelemzetem a t. cz. közönséget, miszerint a postára feladandó küldemények tartós csomagolására kiváló gondot fordítson. Egyszerű papírgyöngyöt, szivarládácskát és lemez papírdobozok mellőzendők, mivel az ily képen csomagolt küldemények megsérülésnek, sőt tartalmuk megcsontításnak vannak kitéve és kártérítés ily esetben a postaiintézet részéről nem adatik. Végül a czim, a rendeltetési hely esetleg utolsó posta, továbbá a czimzett lakásának (utca, házszám, emelet stb.) pontos megjelölésével mindenkor a gyöngyöltre magára irandó és nem felragasztott külön papírszeletra miután ilyenek szállításközben többnyire lelakadván elvesszenek és a küldemények jókora kézbesítését megakadályozzák. Nagy-Szeben 1879. december 14-én. A m. kir. postaigazgató. Fölírt Ferencz.

— **A Zene-Conservatórium** nagy hangversenye a színházban lesz, még pedig valószínűleg e hó 30-án. A hangverseny programját, mely minden tekintetben a legérdekesebbek egyike lesz, még nem közölhetjük részletesen; annyit azonban már jelezhetünk, hogy előadásra fog kerülni a nagyhírű Massenet-Szabady-féle gyönyörű induló, teljes zenekarral, mely már is kezdte a próbákat. Aztán dr. Óvári Kelemené urasszony és Vikol M. kisasszony, városunk s két kiváló műkedvelője, dalokat fognak énekelni; lesz két instrumental-solo, Ramazetter Jolán k. a. zongorán fog játszani s mindezeknek kívül színpadon a „Barátság” című sikerült angol vígjáték. Egyezszoval a legirritább élvezetre lehet kitalása a zenekedvelő és műértő közönségnek, melynek előre is a legmelegebben ajánljuk a hangversenyt.

— **Értesítés.** Az erdélyi földtehermentesítési kötvényeknek az 1879-ik év II-ik felére meghatározott XXVIII. kisorsolása f. év december hó 30-án délelőtt 9 órakor az erdélyi földtehermentesítési pénzalap m. kir. igazgatósága hivatali helyiségében (Budapest, vár, országház utca m. k. belügyminisztérium) nyilvánosan fog megtartatni s az eredmény annak idején közzététetni. Az erdélyi földtehermentesítési pénzalap magy. kir. igazgatóságától. Budapesten, 1879. december 10-én. Hajós János miniszteri tanácsos.

— **Az Ompoly** áradása Zalathán, Sárdon, M.-Igen és Borbánd helységeken roppant nagy kárt okozott. Zalathán, mely ezen alattomos hogypatakat által két részre osztatik, elvitte majdnemminda közlekedési hidakat úgy, hogy az ottani összes lakosok egyetlen hidra vannak utalva, ha az egyik részről a másikba át akarnak menni. A víz egyes házakba az ablakon ömlött be, sok ház pedig térdig érő iszapban merült el; istállókat és gazdasági épületeket pedig magával ragadott az árviz, Sárd csaknem egészen víz alatt állott, minek következtében a közlekedés kívülről is 1—1 napra megakadályoztatott; M.-Igenben is számos ház és gazdasági épületet egészen megtelek vízzel; Borbándon a bős Ompoly hullámai többek közt elsodorta a plébániái lak kertelését s behatoltak a templomba is, hol azután a kised imaláz padjai a zavaros víz felszínén ide-oda uszkáltak. A Gyula-Fehérvár két terjedelmesebb negyede, a Lipován és Major is víz alá kerültek. Sok házból egész deréki gázoltak az irtoztatóan megégett lakosok, kik este lefekvésük ezen nedves és hideg felébresztésre legkevésbé sem tartottak számot. Megkondultak a harangok, sípjáltak a tűzoltók, jelt mindenki adván a belelőt veszélyről. Segített magán, a mennyire lehetett a korompékete éji eső- és viharban.

— **Fotogén-égés.** Mily csínján és óvatosan kell elbánni a fotogénlámpák kezelésénél, annyiszor merül fel a napi kérdések terén, hogy csakugyan bámulni kell, milyen könnyedén veszik azt mégis „nőmélyek. Mult szombaton vigyázatlanságból új áldozatul esett egy gy. fehérvári derék polgárné, ki — mint értesülünk — égő fotogénlámpáját tölteni akarván, az edény, mely a fotogén tartalmazza, töltés közben meggyulladt, minek következtében maga a nő is lángba borult és összeégett. A szerencsétlen utó két napig tartó kínos fájdalmak után a halál menté meg a további kínoktól.

— **Klingowström Mikta** a híres jézsutapater és jeles bűsznök két hét óta végzi Brag-sóban az adventi bűsznöklatokat roppant nagy hallgatóság előtt.

— **Egy híres nemzetgazda**, ki csödbé jut. A bécsi kerületi törvényszék a következő hirdetményt tette közzé: „A bécsi kerületi törvényszék megnyitja a csödböt dr. Stein Lőrincz lovag egyetemi tanár vagyona fölött.” E csödmegnyitás közvetlen következménye a salzburgi parafa-készítő társulat bukásának. A tudós nemzetgazda nemcsak minden vagyonát fektette e vállalatba, de tetemes kötelezettséget is vállalt azzal szemben.

— **Garibaldi válópörét** a napokban tárgyalta a római felsőbb törvényszék. A törvényteremben sok senator és képviselő, valamint Garibaldi fia, Menotti is jelen volt. Garibaldi ügyvédje a házasság felbontását arra alapítják, hogy a frigy nem a Lombardiában 59-ben még érvényben volt osztrák törvények szerint kötöttet. A felbontásba Garibaldi nejeinek képviselői is beleszerezték.

— **Öngyilkos, akarata ellenére.** Lauterbachban szomorú eset történt. Reichenauer Venczel, közbeszülésben élt földbirtokos a mult napok egyikén az ablakból látta, hogy egy nyúl egyenesen házának tart. Gyorsan fegyvere után nyúlt, kiszaladt, a sikoson azonban elesett, miközben fegyvere esült és a golyó szívébe furdott. Öt gyermeke maradt hátra.

— **A császár elleni** összeesküvés. Emlegettük, hogy a nihilisták a moszkvai merényletnél még borzasztóbb tervek szöttek a császár élete ellen: fel akarták robbantani a császár palotáját. Mult szombatn este a palota közelében, a Maskoff-külvárosban a rendőrség elfogott egy egyént, küldnyamit-töltényeket, igen pontos szerkezetű villanytelepeket találtak, továbbá a téli palotának igen körülményes tervrajzát, melyen a legutolsó hutor sem hiányzott. Hogy mennyire sikerült a sodronyok lerakása, nem tudatik, de az Allg. Ztg. szentpétervári levelezője szerint szombat estéről vasárnapra való éjjelre tervezék a téli palota felrobbanását és újabb tervek nincsenek kizárva.

— **Lázadás Boszniában.** Württemberg hercege e hó 3-ikán éjjel táviratilag jelentést intézett a közös hadügyminiszterhez, tudatta vele, hogy Bjelában Dubrov mellett a breckai kerületben támadás ütött ki.

— **A titkos levelek.** Kabulban egy menekült sirdar házában egy teli láda orosz leveleket találtak, melyekből kitűnik, hogy az orosz hatóságok Közép-Ázsiában régóta szűkítették az angolok elleni gyűlöletet; hogy az angol követségnek nem engedtetett mag az utazás a Khyber szoroson át, Oroszország és orosz befolyás műveinek bizony. Ugy látszik továbbá, hogy az angol követség megtámadása Kabulban szintén orosz ügynők bűjtogatása folytán történt. E levelek szerint az oroszok már régóta megígérték az afgán főnököknek, hogy részt engedik őket venni egy India elleni invázióban, mely esemény nézetük szerint nincs már távol.

CSARNOK.

A PÁRISI ÉLETBŐL.

A három virágosokor.

— Rajz. —

Írta:

JULES JANIN.

— Vége. —

Egyelőre zsembem rejtettem a kedves kis virágosokort.

— Nos uram, szóltam a szerencsétlen fiatal emberhez, megtalálta a mit keresett?

— Fájdalom, uram, örült vagyok, felelt; még azt sem tudom, hogy mit keresek.

És ekkor ismét elkezdett keresni, midőn a színpadot ellepték az alsóbb rendű tánczosnók, kik osztakozni jöttek a Taglionni virgüzüretje felett.

Mi tehát fiatal emberemmel kiszorultunk az utcára.

— Akarja, hogy holnap segélyre legyek, feladata teljesítésében? kédeztem tőle.

Az ifju hévvel fogadta ajánlatomat, s más napra találkoztunk adtuk egymásnak szállásomon. Másnap az ifju pontosan megjelent a kitűzött órán, este kilenczór, diszes bál iőtözében nálam volt.

— Nős uram tud e valami hírt mondani, virágosokorokról?

— Im itt van vegye! szóltam, de azt tanácslom önnek, hogy ez elfonyadt demutka ágat szurja be egyszerűen kabátja gomblyukába: gyakran szerencsét hozott ez már nekem.

Hanem ne fetejdje, hogy csak oda kölesznöm önnek, s nem ajándékozom, s majd egyszer visszakerem meg.

Az ifju oly szomorúan nézett rám, hogy szerettem volna szeme közé nevetni, de még is szót fogadott szavampak, (mennyire babonáshitű az ember, midőn szerelmes) s elmentünk együtt a Melcy szízyon táncszínpadára, hová neki kelle enyem bevezetnie, s a ház uródnének bemutatni. Beléptünk, a két velálytárs már helyit volt, hová a legzebb s legirritább virágokat küldték volt előre.

A termek lassanként megteltek, a szép övezet szomorúan ábrándozónak látszott. A fiatal ember bemutat nek: a szép asszony üdvözlő amaz

epedő tekintetet vetve rám, mely ezt jelenté: „tudtam!” midőn arca egyszerre megélénkült, a mosoly visszatért ajkaira.

— Jo azért Arthur! szólt a fiatal emberhez fordulva, ugyan későre jön ma.

Egy hóval ez est után Arthur nőül vette Melcy asszonyt. Az ifju e napon is még gomblyukában hordta a demutka ágat.

— Arthur, szóltam hozzá tréfásan, most miután ereklým teljes sikerre vezette, ma este vissza kell, hogy adja azt.

— Mit adjon vissza önnek? kérdezte Melcy asszony.

— Ezt a kis demutka ágat, asszonyom, felelt Arthur, ez előtt egy hóval kölesznözte nekem ide, az övé, ime itt van...

S nehéz sohaj kíséretében nyújtotta felém az elszáradt ágat.

— Legyen ön könyörületos! kiáltott fel Melcy asszony, s hagyja meg neki e virágot!

— S kegyed mit ad helyette nekem asszonyom?

— Tudja mit, szólt halkan, semmit semmiért.

S azzal elő vontz kebléből a demutka ág másik elszáradt felét, melyet fogaival szakított volt le.

Elmentem Prevost asszonyhoz s elbeszéltem neki történetkémet.

— Jól van, felelt ő, nem gondoltam, hogy éppen ilyen jól el intéztem a dolgot. S azóta viszont látta még Melcy asszonyt?

— Különbön elment normándiai jőszágára, a mezei demutkák és vadrózsák hazájába, az üde harmatos virágok közé, tette hozzá Prevost asszony.

És a szellemidus virágárusnő, ki lelke önkényes teremője volt ennyi sok szerelmi cselszövénynek, valyon hol van most? Elment, elköltözött oda, hova a virágok lesznek.

Prevost asszony nincs többé.

Vele elvesztette az idény virágzó tavaszát, a táncvígalmak legüdebb diszöket. Ő a virágosokor készítésből művészetet alkotott, ő a legkisebb virágslátat is beszédessé tudta tenni. Ő éette mindazon nyelveket, melyeket a rózsák beszélnek, tudta mit mondanak az erdőben a boglárkák, mit beszélnek el az ódon tornyok roskadozó falaira felkúszó repkény és kázsia, kitalálta az üveg-házakba elvart ibolyák lassu susogását, a daliák elnyomott sohajait.

Ő nincs többé s azóta nincs költészet többé a rózsában, nincs illat az ibolyában; a tél virágai nem egyebek többé értéknélküli virágoknál, melyekkel a nők egy órára feldisztik magukat, s azután eldobják maguktól.

S most, miután ő meghalt, ki fog még nekünk demutka ágával regényeket s szerelmi drámát teremteni?

KÖZGAZDASÁG.

Gyümölcsészetünk érdekében.

Az orsz. magyar kertészeti egyesület 1-ső vándorgyűlésének felirata

B. Kemény Gábor miniszter urhoz.

(Folyt. és vége.)

Ezen eljárás ámbár elég érzékeny, de még mindig csak negatív értelmére szolgál az ügynek, hanem bármily nehezünkre esik is kimondani, tudunk szomorú eseteket, melyek pozitív kárt okoztak a kert-ipar fejlődésének, mi az eddig mondottak szerint a tanitók képességével szerves összeköttetésben áll. [Hogy maradjunk szűkség esetén bebizonyítható példaként, ezek közé tartoznak azok, hol ha egyenes tilalom által nem is vonatnak el a növendékek a kertészeti gyakorlatoktól, de e téren tanusított szorgoskodásuk, legtöbb esetben önkényes tevékenységük még annyi figyelemre sem méltattnak, hogy e tanusított előmenetel fölül megállapítandó érdemsorozatnak alapjául fölvetethetnek. Ilyen kezelés mellett csoda-e, ha a leleményes növendék csakhamar megérti, hogy azon képességének veszi nagyobb hasznát, melyekkel jelen sorsa intézőinek egyéni hajlamaihoz simulhat s a kenyer-érdek kéaszere alatt korának könnyen megbocsátható könnyelműségével összes szorgalmát ugyanazon tárgyaknak is szentelvén, a tanító-képezdéből kikerüli a nélkül, hogy a kertészet titkai fölül bár valamely csekély általános tájékozást vinne magával. Viszszón fog hangzani a paedagogok előtt, de fájdalom! közvetlen szomorú tapasztalás szól belőlünk, midőn azt állítjuk, miszerint az ilyen tanitók a helyett, hogy a szorgalmas hangya termékeny példáján szolgálva derült kedélyűeknek, megfelelő sikerrel teljesítenék nemes hivatásuk más kötelességeit is, az örökre elszalasztott jó alkalom feletti bánkódás keserű énekét csiripelő ticskeivé fajulnak körülnek. Mindezek által nem csak följogositva érezzük magunkat, sőt hazafüni kötelességünknek tartjuk komoly szót emelni a kert-iparban rejlő fontos nemzetgazdasági érdek ezen veszedelmének továbbterjedése ellen, mely elmaradottságának gyámoltalanságában, pedig egészen az ök jórávalóságukra van utalva.

Nem tekinthetjük föladatunk körébe tartozónak módokat ajánlani, melyektől a röviden vázolt baj orvoslása biztosan várható, de férfias nyíltsággal rámutatván a veszély kútféjére, erősen meg vagyunk győződve a fölül, hogy Nagyméltóságod az ügyet kegyeskedik magáévá tenni s magas befolyásának a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter óccellenozájánál a

nál aietni fog kieszközölni, hogy a kertészet a tanító-képezdék tantermében öt megillető méltóságába azonnal helyeztessék vissza, vagyis helyesebben mondva, emeltessék föl azon tekintélyre, melyen sem az állami, sem a felekezeti képezdék egyikében sem állott soha, t. i., a jó néptanítók képességeinek egyéb jelemeivel teljesen egyenlő rangra; mert az öszinte tisztelet legnagyobbadóját véljük lerőni, a háziipar terjesztésére czélzó nemes törekvéseknek, midőn arról kívánunk gondoskodni, hogy a jelen fogyasztás mértékéhez képest országászerte feles mennyiségben gyártani kezdett kovarkák legyen is a — — — valami beleraknivalója.

Melyek után, midőn a nagy horderejű kérdésnek esetleges tovább tárgyalására ideiglenes igazgató-bizottságunk által késősgűnket köteles tisztelettel följánlani bátorokdnánk, egyuttal mély tisztelettel öröklünk

Nagyméltóságodnak

az orsz. kertészeti-egyesület 1-ső vándorgyűlésének 1879. okt. 21-én tartott üléséből,

alázatos szolgálai:

Gróf Kornis Victor, Biró Pál,
elnök. jegyző.

„KELET” magán távirata.

Feladatott Budapest decz. 17. 12 ó. — p. éjjel

Érkezett Kolozsvára decz. 17. 12 ó. 40 p. éjjel

A magyar delegatio Bécsben tegnap délután tartotta első ülését, elnöknek Haynaldot választotta, az osztrák delegatio pedig Schmerlinget.

Távirati tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetéről decz. 16-rol.

Gabona	Faj	Ára 100 kg.	
		től	ig
		frt	kr
Buza	bánsági	13	85
	tiszavidéki	13	90
	pestvidéki	14	15
	fehértágyai	14	50
Rozs		9	60
magyar		9	80
Árpa	takarmány	7	50
	malata	8	50
Zab	magyar	7	25
Tengeri	bánsági	7	75
	másnemű	6	80
Repeze	káposzta	—	70
	bánsági	8	10
Köles	magyar	8	40
	magyar	14	75
Szakany (Uszacs)	buza	14	75
	rozsa	8	80
Szesz (ny.)	teng. májusra—junira szállit.	8	80
	repeze, káposzta Aug. Szept. szállit.	—	—
	bánsági Jul. Aug. szállit.	—	—
	100 liter százalékként	35	50

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

a budapesti áru- és értéktőzsden 1879. december 16.

Magyar aranyjárdék	96.10
Magyar vasuti kölesn	114.75
Magyar kel. vas. államkötv., I. kibocsátás	74.25
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	85.75
Magyar kel. vasuti államkötv., 1876. évi	77.50
Magyar nyermény-orszjegy-kölesn	107.5
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	88.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	88.25
Magyar földteherment. kötvény záradékkal	85.75
Temes-bánáti földtehermentesítési kötvény	87.25
Temes-bánáti földteherm. kötv. záradékkal	85.—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	84.75
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötv.	—
Osztrák járadék papirban	68.65
Osztrák járadék ezüstben	70.25
Osztrák járadék aranyban	80.80
1860-iki államsorsjegyek	139.50
Osztrák-magyar bankrészvény	835.—
Osztrák hitelintézet-részvény	262.25
Magyar hitelba k-részvény	280.50
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	552.—
20 frankos arany	930.—
Német birodalmi márka	57.70
London (3 havi váltókért)	116.70

Vig opera Lecocq-tól.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 71-ik szám.

Kolozsvárt, szerdán, 1879. decz. 17-én.

A kis herceg.

3 felv. Írták: Meilhac és Halevy. Ford. Rákosi J. Jegyek válthatók d. e. 9 órától déli 1 óráig d. u. 4 óráig 6 óráig a nemzeti színháznál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10-ed félkör.

Karácsoni és új-évi ajándékok nagy raktára.

A karácsoni és új-évi ajándékok ideje beállván,

a n. é. t. cz. helybeli és vidéki közönség iránt tartozó kötelességet teljesítek, a midőn becses figyelmébe ajánlom

NAGY BAZÁROMAT,

Kolozsvárt, főter, a Nemzeti szálloda alatt,
a mely, mint ezelőtt, úgy most is minden versenyt kizáró egyetlen nagy raktárral rendelkezik
karácsoni és új-évi ajándékoknak való cikkekben,

a melyek könnyebb áttekintés végett, minden lehető csinnal rendezett tárlatban vannak kiállítva az üzlethelyiségben.

Az árak mint ez üzlet elve határozottak és az áruk minőségét tekintve páratlan jutányosak.

Korábbi évek tapasztalatai kétségtelenné teszik, hogy az ünnepek előtti utolsó napokban a tolongás oly nagy lesz az üzletben, miként lehetetlen a tömeges megrendeléseknek minden irányban pontosan megfelelni. Ennek lehető kiküldése végett bátorodunk tisztelttel kéni a n. é. t. cz. közönséget, hogy megrendeléseit lehető korán megtenni méltóztat s, ez által lehető elérni azt is, hogy valamely történetesen épen kifogyott cikket rögtön meghozassunk, s a t. megrendelőnek maga idején szolgálhassunk.

CSAPÓ SÁNDOR NAGY BAZÁRJA.

Karácsoni és új-évi ajándékok nagy raktára.

Zeneműszerek,

melyek 4-200 darabot játszanak, expressióval, mandolinon, dobbal, harangokkal, castagnettekkel, égi hangokkal, hárfajátékkal, vagy a nélkül sat.

(464) **Zeneszelenczék,** (1-4)

melyek 2-16 darabot játszanak; továbbá necessaryk, szivarállványok, svájci házcsakák, fénykép-albumok, írószerek, kétyűszekrények, levélnyomatok, virágöblények, szivartárczák, dohánytárczák, dolgozóasztalok, palackok, sörpoharak, pénzárcczák, székek sat., mind zenével. Min dig a legújabbat s legjelesebbet ajánlja

Heller J. H. Bernben.

Csak közvetlen megrendelés biztosít valódi cikket; idegen gyártmány minden oly mű, mely nincs nevémmel ellátva. Gyár saját házamban.

Képes árképekkel és katalógusokkal. Képes árképekkel és katalógusokkal. Képes árképekkel és katalógusokkal.

Olcsó ünnepi ajándékok!

DUMAS SÁNDOR érdekesebb regényei

66 kötet 39 frt 60 kr. helyett most csak 19 frt 80 kr.

Ugyanaz köte, 23 félvaszonkötésbe (vörös vászonhát aranyozással) csak 28 frt.

A gyűjtemény tartalma: gróf Monte-Christo 12 köt. 3 frt 60 kr.— Margit királyné, 6 köt. 1 frt 80 kr.— A mousoreani hölgy 8 köt. 2 frt 40 kr.— A negyvenötök, 8 köt. 2 frt 40 kr.— A három testőr 6 köt. 1 frt 80 kr.— Husz év múlva, 8 köt. 2 frt 40 kr.— Bragelonne gróf 18 köt. 5 frt 40 kr.— Minden regény külön is kapható. Kimerítő könyvjegyzék kíváncsra ingyen és bérmentve

Budapest,

Dobrowsky és Franke

IV. egyetemutca 2. sz. a.

könyvkereskedése.

(128)

(29-30)

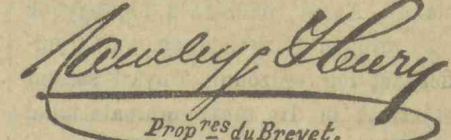
Papier à Cigarettes

LE HOUBLON

Fabrication Française

Pour éviter la contrefaçon suscitée par le succès sans précédent de notre Papier, exiger que chaque feuille porte le mot **LE HOUBLON**, et que cha- que boîte soit revêtue de cette étiquette avec notre signature.

Le Papier **LE HOUBLON** se trouve chez tous les marchands et négociants en cigares et cigarettes.

„Egy jó csepp“

igen ajánlható karácsoni ajándékul!

Teutsch B. József

(463) erdélyi hegy-borai (1-6)

Segesvárt,

(Kittintetve a párisi és bécsi világtárlaton.)

Egy ajándék-kosár, melyben van:

- 1 választék 6 nagy palack erdélyi csomage-bor, 6 legfinomabb fajta. kosara 6 frt 79 kr.
- 1 választék 6 nagy palack erdélyi csomage-bor, 6 igen finom fajta. kosara 5 frt 44 kr.
- 1 választék 6 nagy palack erdélyi asztali bor, piros és fehér, 6 kittintő fajta. kosara 4 frt 41 kr.

Videki megrendelések postai utánvét mellett pontosan teljesíttetnek.

TEUTSCH B. JÓZSEF Segesvárt.

Poudre de Serail.

Blaha Luiza művészón kedvezenc arczpora.

Ezen arczpor egyenlőleg tökéletesíve minden ártalmas szerekkel mentes és oly kitűnő tulajdonságokat központosít, hogy minden eddig a kiki és befőrdő készített porokat sokszorosan felülmúlja; nagy mértékű fedezve az arczot az időjárás kellemetlen befolyásától megóvjá, az arcznak és a testnek ifjú és természetes szépséget kölcsönöz, úgy hogy a legelőnőbb szem sem képes a pont rajta észrevenni, mely kitűnő hatásaiért **Blaha Luiza** asszonyaság következő sorokkal tűntette ki.

Tisztelt Müller J. L., ezelőtt Vadasz Ferencz özv. nótáda, állatszertész urnak Budapestben.

A **Poudre de Serail**, melyet ön feltalált, valóban kitűnő és nemében áratlan, mert nemcsak az arczon láthatatlan és tartós, de egyszersmind rendes használati ártalmatlansága által az arczra oly különös jótékony hatást gyakorol, a minőt még dig semmiféle arczporal nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságaiért jövőben mint dnyez arczporomat kizárólag fogom használni és meg vagyok győződve, hogy felülmul- tatlan jószágáért általános elismerésnek fog örvendeni. Tisztelettel

Blaha Luiza.

Minden doboz **Poudre de Serail** a mellékelt bejegyzett védjegy- gyel van ellátva. 60 kr. és 1 frt. dobozokba, valódi minőségben csupán a feltaláló **MÜLLER J. L., ezelőtt Vadasz Ferencz özv. nótáda** állatszertész a „Virágkirálynő” Budapesti korona her- czegutca 2. szám kapható. (430) (3-6)

Karácsonyi és új-évi ajándék.

NAGY JÓZSEF arany- és ezüstműves Kolozsvárt

főter dr. Jósika-ház 9. szám.

Ajánlja a n. é. közönségnek jól berendezett és a legnagyobb csinnal kiállított bécsi és külföldi arany- ezüst ékszeráruinak dús raktárát, valamint kiházasítási és nászajándéknak igen alkalmas arany-, ezüst- és ékszerárukat legutányosabb áron.

Elvállal minden e szakmába vágó megrendeléseket; kijavításokat gyorsan és pontosan, jutányos ártért teljesít; úgy ódon arany-ezüst tár- gyakat megvesz, vagy újakkal becserél.

Övénul. Raktáramban minden egyes tárgy valódisága a m. kir. béklyeggel van hitelesítve. (386) (6-30)

Hasznos, gyakorlati és olcsó

Karácsonyi ajándékul

Wheler és Wilson rendszer szerinti varrógépek,

szabad göngyöly a segesvári indóházól bérmentesen a 30 frt., 35 frt., 45 frt., 48 frt. 60., 50 frt. — a kiállításához képest, előfizetés és tartósságért kedvező ártal ajánl

TEUTSCH J. B., Segesvárt.

(422)

(7-8)

A fekete erdői üvegyár főraktára Kolozsvárt.

Ezennel van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy raktáromban mindennemű legfinomabb üveg- és porcellán garnitúrák, úgy mint egyes izléses darabok, jelesen:

Virágtartók, csukorszelenczék, dohánykészletek

és egyéb ajándéknak legalkalmasabb cikkek a legjutányosabb árakban találhatók.

Továbbá bátorodom a n. érd. közönség becses figyelmét a nálam létező

Első kolozsvári üveg műmetsző műhelyemre

felhíeni, hol mindennemű üvegmetészeket, mint:

egyes betűket, virágbetűket, monogramokat, czimereket

a legjutányosabb árban kíváncsáig szerint egy pár óra alatt készítek.

Videki megrendelések legpontosabban kiszolgáltatónak

HUNWALD LIPÓT,

a fekete erdői üvegyár erdélyi főraktára Kolozsvárt, belmagyarutca 4 sz.

Alapos és gyors segítség minden gyomor- és altesti bajban szenvedőknek!

Az egészség fentartása legnagyobb részt a nedvek és vének tisztítása és tisztántartása, valamint a jó emésztésben rejlik.— Ezen czél elérésére a legjobb és leghathatósab szer

Dr. Rósa életbalsama.

Dr. Rósa életbalsama mindezen kívánatoknak a legteljéte- sebben megfelel; ez az összes emésztési szervek munkásságát élesíti, egészséges és tiszta vért alkot és a testnek az előbbi erejét és egész- ségét visszaadja.— Minden emésztési bajok, névszerint: étvágy- hiány, savanyu felbőgös, felpuffadás, hányás, gyom- orgörccs, benyálkásodás, aranyer, a gyomor étkek- kel való megterhelése stb. ellen a legbiztos és legjobbnak talált háziszer, mely magának a legrövidebb idő alatt kitűnő hatása miatt általános elterjedést szerzett.

Egy nagy üveg 1 frt. Félüveg 50 kr.

Sok száz elismerő levél megtekintésre készen áll. Ez életbalszam bérmentes megkeresések következtében utánvételt mellett mindenfelé szétküldetik.

Fragner B. urnak, Prága. Tíz év óta gyomorbajban szenvedtem, mely étvágyomat és álmatlan elrablá s igen sok fájdal- mat okoz, elhatároztam magamat az ön **Dr. Rósa-féle élet- balszamának** használására, melynek hatása nálam annyira ki- tűnőnek bizonyult, hogy most teljesen jól érzem magamat, jóízűen eszem és alszom, melyért önnek köszönetemet nyilvánítom. Egy- szermind felkérem mellékelt 10 forintért számomra ismét — Dr Rósa-féle életbalszamból nagy palackokat küldeni.—

Rosenberg Chaim, Galatz (Romania) Márcz. 7. 1878. ruhakereskedő.

Mélyen tisztelt Fragner ur!

Kérem szépen mellékelt 18 márkért ismételtén Dr. Rósa-féle életbalszamat küldeni. E balszam kitűnő gyógyszer étvágy tanúság, elsovinyodás és álmatlan éjek ellen. Egyének kikről orvosok le- mondják ez életbalszam használatát után meggyógyosodotok és meg- erősödtek.— Postafordultával szíves elintéztést vára vagyok aláztos szolgálja.

Stolcezenberg H. Loos-Heinersdorf, Müncheberg mellett aug. 14. 1875.

Figyelmeztetésül. Kellemtelen félreértések kiküldése tekintetéből kérem a t. közönséget, mindig **Fragner** gyógytárából került **Dr. Rósa-féle életbalszamat** kérni, mert tapasztalatom szerint némely hely- en csak egyszerűen életbalszamat árusítanak el, mely a **Dr. Rósa-féle balszamhoz** képest csak hatálytalan keverék.

A valódi **Dr. Rósa-féle életbalszam** egyedül a főraktárból **Fragner B. gyógytárából** (Prága, 205-3.) kapható.

Budapestben: **Török József** gyógyszerésznél.

Kolozsvárt egyedül raktár: **Wolf János** gyógyszerésznél

Tordán: Gyógyszerész **Wolf Gábor** és fiánál.

Raktárak a birodalom majd minden gyógytárában, valamint Ausztria minden fűszerkereskedésében vannak.

Minden gyógyszerész és kereskedő urak, kik **Dr. Rósa életbalszamból** raktárt tartani óhajtanak, szíveskedjenek a fennírt főraktárhoz Prágába fordulni.

(123)

(17-18)

Arjegyzék (4-5)

Korcsolyákról

Csapó Sándor

Nagy árutárlatából Kolozsvárt.

1 Pr fa korcsolya szíjjakkal . . . 1 frt 50 kr., 1 frt 80 kr.

1 „ aczél korcsolya . . . 1 frt 50 kr., 1 frt 80 kr.

és sarok csavarral . . . 3 frt 30 kr., 3 frt 80 kr.

1 Pr. valódi amerikai Halifax 7 frt.

1 „ utánzott német készítmény Halifax . . . 4 frt 50 kr.

Videki megrendeléseket azonnal teljesítek.

Csak Witte-nél

Karácsonyfa-diszítési

különlegességek,

— mint minden évben — mindig a legújabb.

Csak WITTE-nél!

Uj! Csinos párisi teralít-tárgyak, legfinomabb kivitel, ruganyos színegen, ez- álalt folyton mozognak, pl. kis nyeregko- csik, himbák, lovak, bábok, lovaglók sat., 30 minta 1 dobozban, 12 darab 1 frt 60 kr., 1 darab 10, 15, 20 kr.

50,000 darab Karácsonyfa-bon- bonliere, gúttárok, tölténytáskák, matrőz- knyuhók, perselyek, szivar-ládcskák, ko- sárak (60 minta), színes lámpák, kalitok, czipők, gomalyok, ballonok sat. mintegy 100 minta. 1 dr. 8, 10, 15, 20 kr., legfin. 25, 30, 40 kr. 12 dr. 80 kr., 1 frt. 1 frt 50, 2 frt., még fin. 2 frt 50, 3, 4 frt.

Különös újdonság! Reflexbril- lász-Walkür-haj, a fa beborítására, vilá- gításnál meglepő hatása, 1 göngy ca. 250 méter 75 kr.

Japán sekuszimú lampionok vi- lágtására, gyertyával, 12 dr. No 1, 1 frt. No 2, 1 frt 20 kr.

A kis karácsonyember ruganyos színegen darabja 10 kr.

Gúrtalán-reflektorok, egy doboz 100 darabul 50 kr., 1 frt., 1 frt 50, legfin. 2 frt. 2 frt 50 kr.

Fém-karácsonyfa-láncok, 1 méter 30 kr.

Különbűző gyílműcs: és golyó- reflektorok, 1 Carton, 22 dr. 75 kr.

Csoda-gyertyák, színes lángga, 1 ered. carton, 10 dr. 60 kr.

Pontos szolgáltatást készítenek, vagy utánvét mellett készekdik az 1863 óta fennálló cég.

Csak WITTE-nél,

Bécs, Kärntnerstrasse, 59, a Giselautca szögletén.

(454) (3-4)

Egy teljes karácsonyfa díszítmény 3 frt. kétszeres 5 frt 80 kr.

Arany-agasszimányok, pl. napok, doboz, delinek. 12 dr. No 1 2 3 40, 50, 75 kr.

Szab. gyertyatartók, ruganyos, tartósak, gyakorlatiak mindenféle gyertyára nézve. 10 dr. No 1 2 3 40, 50, 75 kr.

Repülő karácsonyfa-angyalok, mozgó, 1 dr. 40, 50, 75 kr., 1 frt. igen fin. 1 frt 50, 2 frt., 2 frt 50 kr.

Gyakorlati brilláns confect-tar- tók, 100 dr. 20 kr., 500 dr. 90 kr., egy- szeriek 100 dr. 10 kr.

Karácsonyfa-moh a fa setét ró- szeibe, 1 pakét 30, 60 kr.

Újdonság: Zulu-kaffer-pofák re- flexszel, 12 dr. 95 kr.

Pharao-kigtyók, mozgó, 1 dr. 15, 20 kr.

Csinos kosárhák megtöltésre (60 minta), 1 dr. 10, 15, 20, 30 kr., 12 dr. válogatva 1 frt 60 kr.

Brilláns gyertyatartók, egyáltal a fa díszet, minden gyertyához találak, végeiken lepkék, csillagok sat. vannak al- kalmazva 10 dr. No 1 2 3 50 kr., 1 frt., 1 frt 50 kr.

Egyszerű gyertyatartók, 12 dr. 5, 10, 20 kr.

Karácsony-gyertyák 12 dr. 10, 20 kr.

Villanyos búvész-gyertyák, egy- szerre meggyúlnak, 10 dr. 30 kr.

Karácsony-tombola, 25 dr. sző- pen összeállítva, 5-8 frt.